Risale-i Nur’da kanunlar ve namuslar

Ahmet Battal: “Risalelerde kanun ile namus arasında fark var mıdır? Mesnevî’de biri iradeden, diğeri emirden geldiği şeklinde cümleler var.”

KANUNLAR VE NAMUSLAR

Yaygın söyleyişle, kanun deyince hukuk akla geliyor. Namus deyince de ahlâk.
Yahut kanun hukukun kurallarıdır. Namus da ahlâkın kuralları.

Bediüzzaman, “Siz hangi usûlle bu acip tecavüzü yapıyorsunuz? Kanununuzu ibraz ediniz.”1 sözüyle hukuk kurallarına; “Şehvet veya gazap, haddini aşarsa, ırz ve namuslar payimâl olur, masumlar mahvolur.”2 sözüyle de ahlâk kurallarına vurgu yapıyor.

Bediüzzaman’ın ifadesiyle şeriat, İlâhî kanunlar demeti olarak, sıfat-ı kelâmdan geliyor ve insanın ef’âlini ve ahvâlini tanzim ediyor.3

Kanun kavramının hukuktan sonra bilimde de kullanıldığını görüyoruz. Tabiat kanunları, fizik kanunları, Mendel kanunları, yerçekimi kanunu gibi. Böyle kanunlar Bediüzzaman’ın dilinde şeriat-ı kübrâ-yı fıtrîyedir ki, sıfat-ı iradeden geliyor ve âlemin harekât ve sekenâtını tanzim ediyor.4

Namus kavramı ise bazen âlem-i melekûtün kimi sakinleri için kullanılıyor. Meselâ kimi zaman Cebrail’e (asm), kimi zaman da arşı taşıyan büyük meleklerden birisine Namus-u Ekber deniyor. Tevrat’ın Yunanca adı da ‘İlâhî kurallar’ anlamında ‘Tora Namus’tur.

RUH, KANUNUN KARDEŞİDİR

Bediüzzaman’ın ifadesiyle, Allah kâinatı, âdetinin kanunları ile tanzim eder; inayet ve rahmetinin namuslarıyla tezyin eder.5 Kanunlar, irade-i İlâhiyenin namuslarının unvanlarıdır.6

Ruh, âlem-i emirden gelmiş ve vücud-u haricî giymiş şuurlu bir kanun; hayattar bir namustur.7 Kâinatta hükümran olan ve yine âlem-i emirden ve iradeden gelen

kanunlara ve namuslara vücud-u hâricî giydirilse, her biri kendi cinsinin birer ruhu olurdu.8 Mevcut ruh, makul kanunun kardeşidir.9 Kanunlara âdetullah deniyor.10 Sünnetullah veya tabiat da denilen şeriat-ı fıtrîyenin meseleleri kanunlar11 ve namuslardır.12

KANUNLAR VE NAMUSLAR VEHMÎ EMİRLERDİR

Kanunlar ve namuslar kâinatın gidişatında önemli kurallar olmakla beraber vehmîdirler, itibaridirler, ademîdirler.13
Yani aralarında ister nüans olsun, ister olmasın; aslında kendileri kendi başlarına yok hükmündedirler.
Esas olan, bu kanunların ve namusların dizginini ellerinde tutan melaike denilen ibadullahtır.14
Melaike, irade sıfatından gelen bu kanunların ve namusların hameleleri, taşıyıcıları ve mümessilleridirler.15
Daha arka plânda ise esas olan, bu kanunların ve namusların kendilerine dayandığı Esma-i İlâhiyedir.16

KÜÇÜK BİR NÜANS

Bediüzzaman, “kanunlar ve nevâmis denilen şeyler, ancak ilimle irade ve emrin envâa olan tecellîlerinin isimleridir” sözüyle kanunları ve namusları birbiri ile örtüşen kavramlar olarak kullanıyor.17

Burada bahsi geçen kanunlar ve namuslar kâinatta hükmeden kevnî yasalardır.

Bu yasalara Bediüzzaman “şeriat-ı kübrâ-yı fıtrîye” diyor. Âlemi düzene sokan bu yasalar irade sıfatından geliyor.

Hemen ardından Bediüzzaman, “Kanun emirdendir, nâmus iradedendir.” 18 sözüyle, kanun ile namus arasına bir nüans koyuyor gibidir.

Burada bir nüans gerçekten var mıdır? Varsa nedir?
Bir defa emrin de, iradenin de sahibi Allah’tır.
Emir iradeye bağlıdır. Allah irade eder ve emreder.
İrade İlâhî bir sıfat, emir de irade sıfatına bağlı İlâhî bir fiildir.

Genel çerçeve itibariyle kanunların ve namusların irade sıfatına dayandığı ve emir âleminden geldiği tesbit olunduktan sonra, aralarında şöyle bir nüans var gibi duruyor:
Kâinatta kanunlar, eşyanın tabi olduğu kurallar ve yasalardır.

Namuslar ise, eşyanın bu kanunlar ile bütünleşmesi ve bir hüviyet, bir kimlik, bir kişilik kazanmasıdır.

Meselâ ‘cazibe kanunu’ yerkürede bir kanun şablonunda yerçekimi kanunu olarak kendini gösterirken; bir annede yavrusuna karşı şefkat, anne ve babasına karşı hürmet ve merhamet, insanlara karşı edep ve hayâ, eşine karşı aşk şekilleriyle bir kimlik ve hüviyet haline gelmiş ve bir namus olarak tecellî etmiştir.

Dipnotlar:

1- Mektubat, s. 416; Şuâlar, s. 379.
2- İşaratü’l-İ’caz, s. 215.
3- Mektubat, s 463, Hak. Çek. 107.
4- Mektubat, s 463, Hak. Çek. 107.
5- Mesnevî-i Nuriye, s. 34.
6- Emirdağ Lâhikası, s. 350.
7- İsra Sûresi: 85; Sözler, s. 479, 643; Lem’alar, s. 185.
8- Sözler, s. 479, 643.
9- Mektubat, s. 454.
10- İşaratü’l-İ’caz, s. 144.
11- Sözler, s. 471.
12- İşaratü’l-İ’caz, s. 146.
13- Sözler, s. 471; İşaratü’l-İ’caz, s. 246.
14- Sözler, s. 471.
15- Mektubat, s. 463.
16- Sözler, s. 597; Mesnevî-i Nuriye, s. 34.
17- Mesnevî-i Nuriye, s. 52.
18- Mesnevî-i Nuriye, s. 52.